

Hallitusohjelman mahdollisuudet Kuusikkokuntien työllisyydenhoitoon

Valtiosihteeri Janne Metsämäki

Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuusikkokuntien kuntouttavan työtoiminnan ja tuetun työllistämisen seminaari
Oulun kaupungintalo 6.10.2011

Hallituksen keskeiset tavoitteet

- Työllisyysasteen nosto 72 %:iin
- Työttömyysasteen alentaminen 5 %:iin
- Työttömien aktivointiaste ylittää 30 prosenttia
- Maahanmuuttaneiden työttömyyden aleneminen, naisten ja miesten palkkaerojen kaventuminen, sosiaalivakuutuksen ja työlainsäädännön läpikäynti uuden työn näkökulmasta, julkisen sektorin työhyvinvoinnin kasvu, työurien pidentyminen

Työttömien aktivointiaste ylittää 30 %

Hallitusohjelmassa:

- 100 milj. euroa lisäyksenä tekniseen kehykseen
- Nuorten yhteiskuntatakuu 60 M€ (osa OKM:lle)
- Pitkäaikaistyöttömien kuntakokeilu 20 M€
- Pitkäaikaistyöttömien aktivointi 20 M€ (TYP-toiminta ulotetaan koko maahan)

Lähtökohta: kaikki vaikuttaa kaikkeen

ELINKEINO-
POLITIIKKA
uusi kasvu
ja rakennemuu-
tos

TALOUS-
POLITIIKKA
kestävä kasvu,
ennustettavuus,
kilpailukyky

TOIMIVAT
MARKKINAT

TYÖ-
POLITIIKKA
ihmisten työllistyminen,
osaavan työvoiman
saatavuus

Hallitusohjelman työllisyyslinjaukset

Hallitusohjelman työllisyyspoliittiset tavoitteet

Politiikkalohkot

Työllisyysaste 72%
Työttömyysaste 5 %
2015

Yleinen talouspolitiikka

Työmarkkinoiden toimivuus

Elinkeinopolitiikka

Hallitusohjelman toimenpiteet

Ohjelmassa toteutettava toimenpide:

- Työvoimapolitiikan rakenteiden ja sisällön arviointi

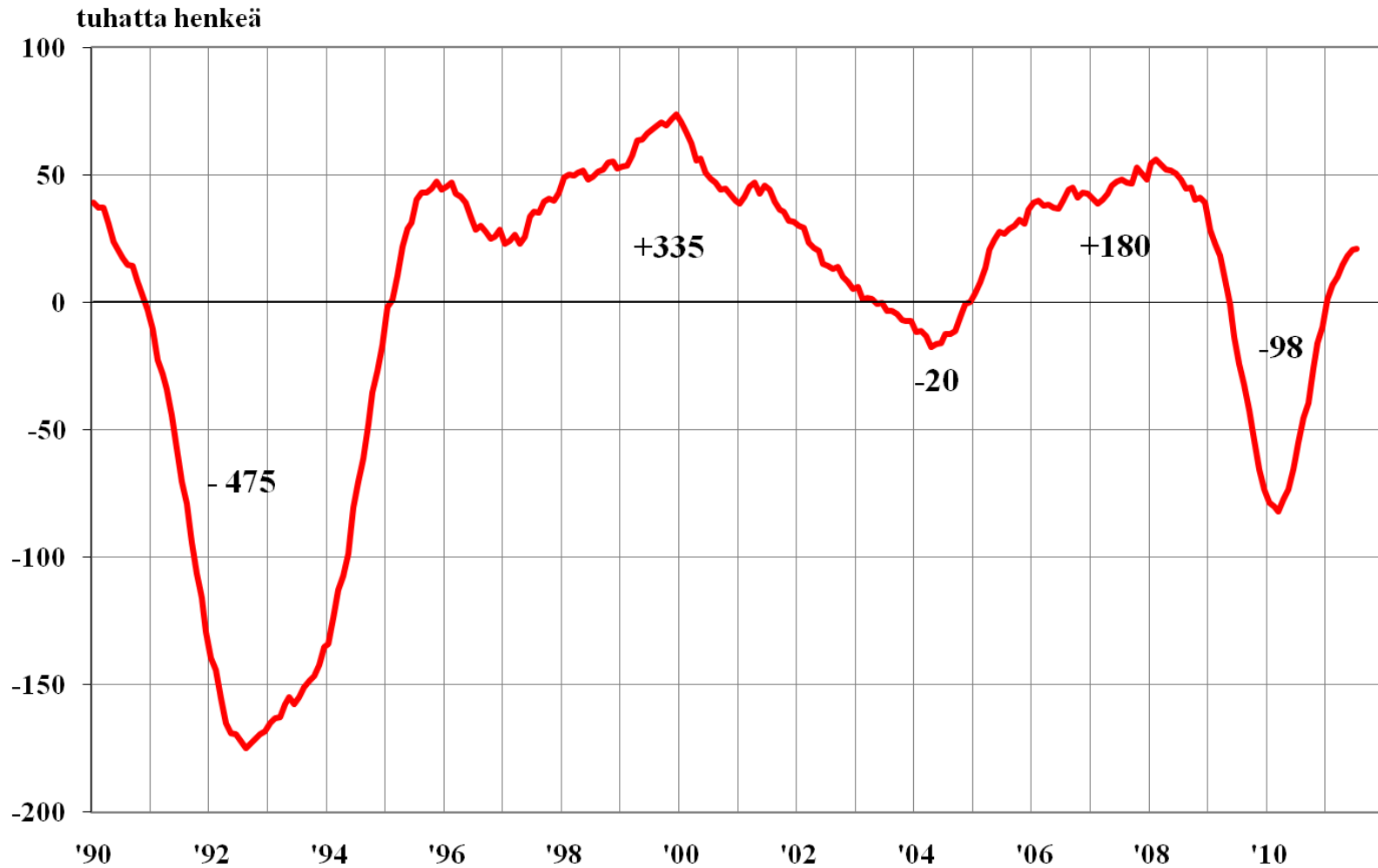
Ohjelmassa huomioon otettavat asiat:

- Nuorten yhteiskuntatakuu
- Pitkäaikaistyöttömyyden alentaminen
- Työmarkkinoiden toimivuuteen vaikuttava työlainsäädäntö
- Ulkomaisen työvoiman saatavuus ja kotouttaminen
- Äkillisten rakennemuutosten hoitaminen
- Muutosturvan kehittäminen
- Ammatillisen aikuiskoulutuksen kehittämisen työvoima- ja työelämäpoliittiset vaikutukset
- Ammatillisen aikuiskoulutuksen työnjako
- Kuntarakenneuudistuksen työvoimapolitiittiset vaikutukset
- Työtulojen ja sosiaaliturvan yhteensovittamisen kehittäminen työmarkkinoiden kannalta
- Työelämän kehittämisstrategian laatiminen

Työllisyyden vuosikasvu 1990-2011

Liukuva keskiarvo (12 kk)

Toimialat, joissa työllisyys vähentymiset tai lisääntymiset eniten vuodesta 2008 vuoteen 2010

VÄHENTYNYT ENITEN

Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoriipyörien kauppa)

Talonrakentaminen

Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus

Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)

Ravitsemistoiminta

LISÄÄNTYNYT ENITEN

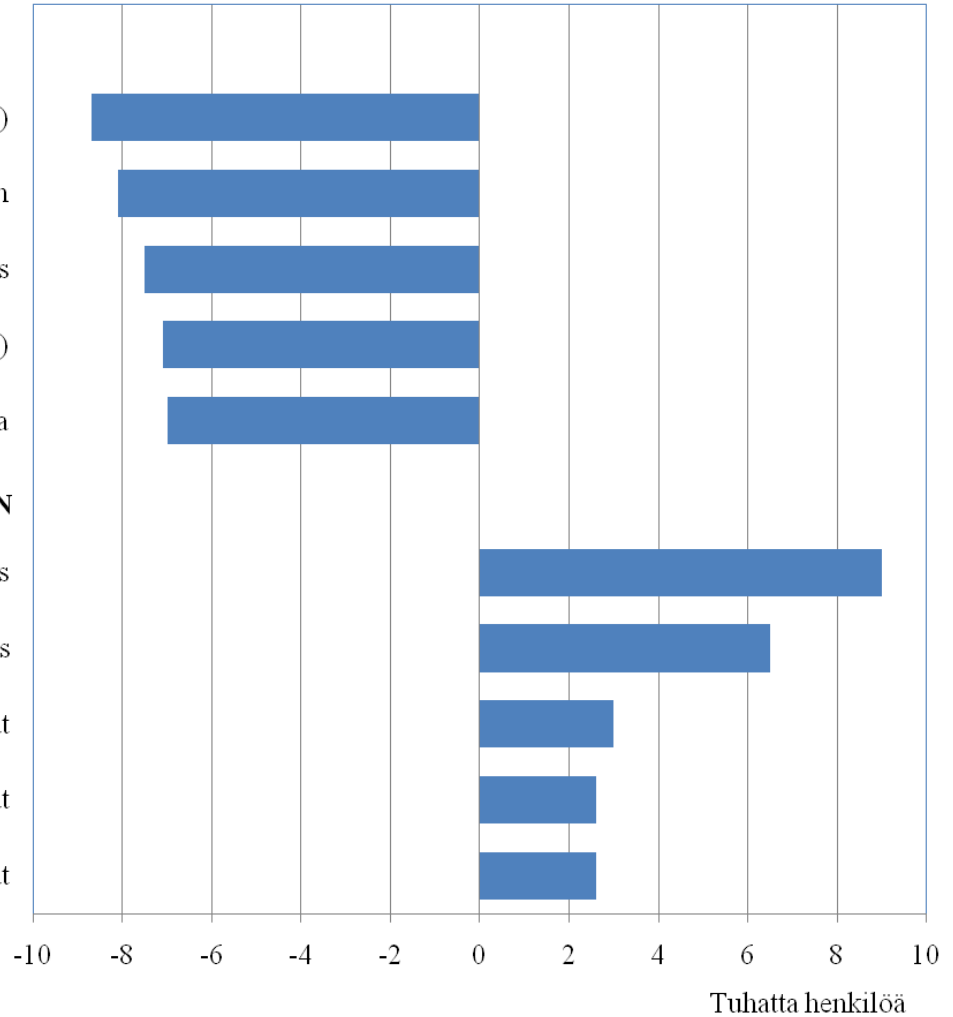
Koulutus

Maaliikenne ja putkijohtokuljetus

Muut henkilökohtaiset palvelut

Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut

Sosiaalihuollon laitospalvelut

VIRRAT ERI KESTOISEEN TYÖTTÖMYYTEEN JA TYÖTTÖMYYDESTÄ ULOS VUONNA 2010

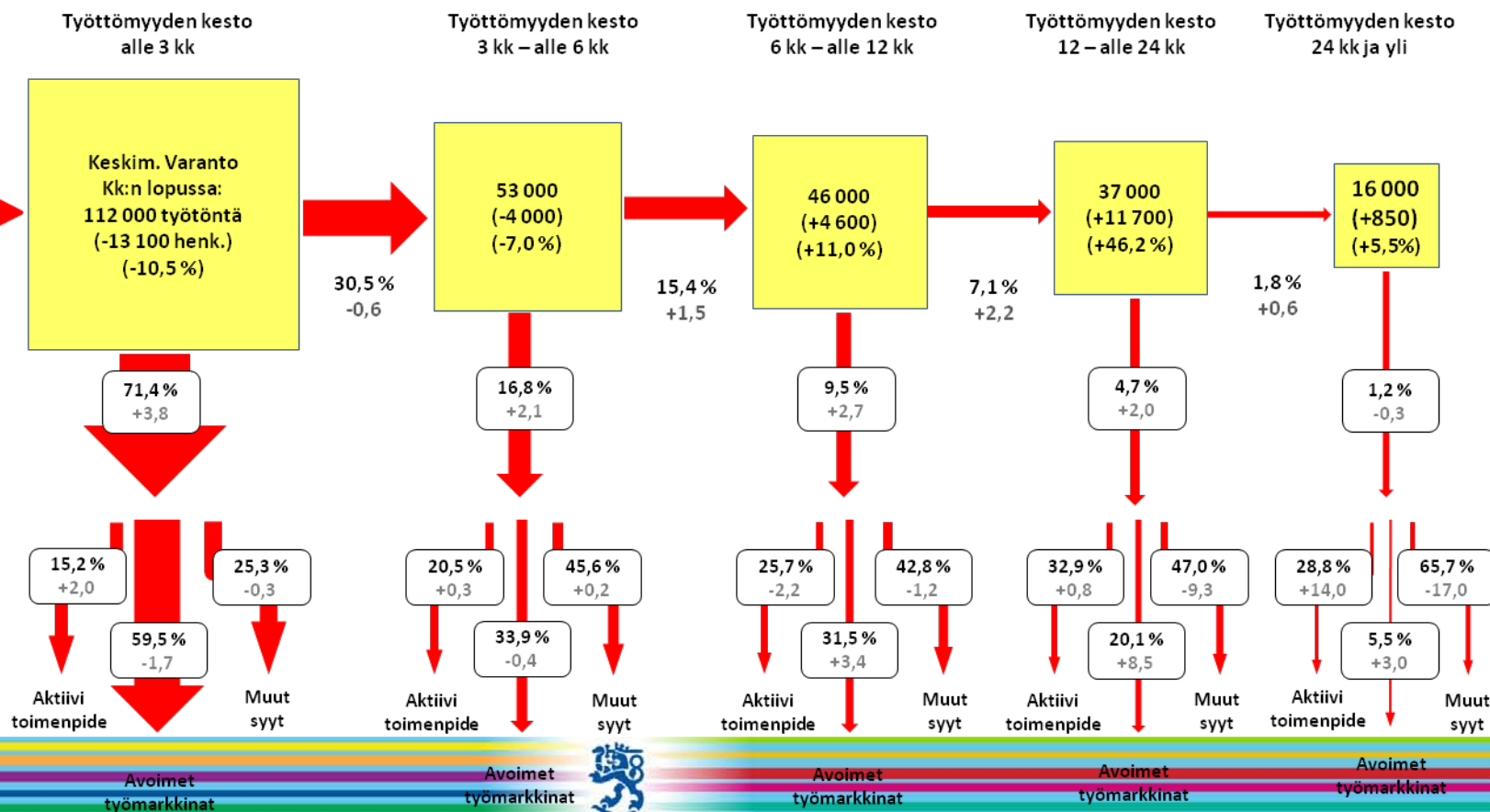
Prosentit osoittavat virtojen suuruuden suhteessa alkamisvirtaan
Muutos edellisvuoteen prosenttiyksiköissä

Alkaneet työttömyysjaksot

904 000

(-80 400)
-8,2 %

Päättyneet
Työttömyysjaksot
Suhteessa alkaneisiin
102,6 %
+10,0 %-yks.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET

Päätymisen syyntijakauma aktiivisiin toimenpiteisiin, avoimille työmarkkinoille ja muihin syihin

Nuorten yhteiskuntatakuu 2013

Hallitusohjelman mukaisesti nuorten yhteiskuntatakuu toteutetaan niin, että

- jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja
- alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle

voidaan tarjota
työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutus-paikka

viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta.

Nuorten työttömyystilanne

TEM/Työllisyyskatsaus:

- Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksen mukaan nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli TE-toimistoissa elokuun lopussa **30 277 eli 3 719 (-10,9 %) vähemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana.**

Tilastokeskus:

- Tilastokeskuksen työttömyysaste oli elokuussa 2011 nuorten osalta (15-24 –vuotiaat) **13 %** (vähennystä edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta – 1,5 %).
Nuorten miesten työttömyysaste oli elokuussa 13,4 % (-2,2 %) ja nuorten naisten 12,6% (-0,8 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta).

Nuorten tilanne eri kaupungeissa

- Kuuden suurimman kaupungin työllistämispalvelut 2009 raportti
- Oulussa nuorten osuus työttömistä 17,5 prosenttia
- Tampereella nuoria työttömiä määrällisesti eniten
- Helsingissä nuoret jäävät muuta Suomea enemmän perus- ja lukiokoulutuksen varaan

Nuorten yhteiskuntatakuu –työryhmä

- Työ- ja elinkeinoministeriö asetti hallitusohjelman mukaisesti työryhmän valmistelemaan esitykset nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamisesta, budjettivaikutuksista sekä mahdollisista säädösmuutoksista siten, että takuun toimeenpano voi käynnistyä täysimääräisesti vuoden 2013 alusta.
- Työryhmä valmistelee esitykset budjettivaikutuksista sekä mahdollisista säädösmuutoksista **29.02.2012 mennessä**
- **Hallitusohjelma: varataan vuosittain 60 milj. euroa lisärahaa nuoriin**

Nuorten yhteiskuntatakuu –työryhmä

Työryhmä etsii ratkaisuja mm. seuraaviin haasteisiin:

A. Vailla ammatillista koulutusta olevalle nuorelle osaamista

Millä keinoin kaikki nuoret voivat lisätä työelämässä tarvittavaa osaamistaan?

Miten nuoren elämässä olevat siirtymät/nivelvaiheet saadaan sujumaan ilman työttömyysjaksoja? Miten tunnistaa tuen tarve ja vastata siihen?

Miten työvoimapalvelut ja keinovalikoima saadaan kattamaan nuorten yhteiskuntatakuun haasteet?

B. Koulutettu nuori töihin

Mitä tarvitaan, jotta tutkinnon jo suorittaneet nuoret sijoittuisivat työelämään osaamistaan vastaaviin tehtäviin ripeämmin?

Miten työnantajat innostuisivat palkkaamaan nuoria ja sijoittamaan nuoren osaamisen kehittämiseen työpaikalla?

C. Nuori yrittäjäksi: Mitä toimia tarvitaan? Mihin tilanteisiin?

D. Työelämän laatu ja kehittäminen

Millä tavoin työelämä houkuttelisi nuoria? Työmarkkinatoimijoiden vastuu?

Työvoimapolitiikan sisällön ja rakenteiden arviointi

- Rakennemuutos ja työmarkkinoiden toimivuus – ohjelma
- Hallituksen strateginen kärkihanke
- Selvitetään työ- ja elinkeinohallinnon toimivuus ja resurssien käytön vaikuttavuus
- Ennakoiva rakennemuutoksen hallinta
- Työvoimapolitiikan suunnittelu- ja ohjausjärjestelmän arviointi
- Työvoimapolitiikan palvelumarkkinoiden kehittäminen

Työ- ja elinkeinohallinnon palvelut

URASUUNNITTELUA TUKEVAT

OSAAMISTA PARANTAVAT

TYÖMARKKINOILLE
KIINNITTYMISTÄ TUKEVAT

YRITTÄJYYTTÄ TUKEVAT

TYÖNJAKOMALLIT

KOULUTUS- JA AMMATTITIIETOPALVELU:

- **koulutusneuvonta**, kaikille avoin, ei yleensä ajanvarausta

AMMATINVALINTA JA URASUUNNITTELU: kaikille avoin, ajanvaraus tarvitaan,

- **työ- ja koulutuskokeilut**
- Netti mm: AVO-ammatinvalintaohjelma, Ammattinetti
- **Ohjaava työvoimakoulutus** (pääsääntöisesti työttömille)
- **Ammatillinen TYÖVOIMAKOULUTUS** (pääsääntöisesti yli 20-vuotiaille työttömille) ja **TOPPIS-malli** (~työssäoppiminen)
- Netti: työpaikat, CV-netti, kesätyöt, nuorten palvelut...

TYÖNVÄLITYS, jossa toimenpiteinä:

- Työnhakuvalmennus
- Työelämävalmennus
- Työharjoittelu työmarkkinatuella
- Palkkatuki (myös oppisopimukseen)

AMMATILLINEN KUNTOUTUS

ALKAVIEN YRITTÄJIEN YRITYSNEUVONTA

- Yrittäjäyyskoulutus (työvoimakoulutus)
- Starttiraha
- Vuorotteluvapaan sijaisuus
- Osa-aikalisäsijaisuus

Kuntakokeilu

- Kokeilu toteutetaan erilaisissa kunnissa
- Kokeiluun varattu 5 milj. euroa 2012, muille vuosille 20 milj.euroa/v
- 12 kuukauden työttömyyden jälkeen työllisyyden hoidon päävastuu kunnalle
- Kokeilun valmistelu käynnistynyt TEM:n, Kuntaliiton ja STM:n yhteistyönä
- Kokeilu käynnistyy vuonna 2012
- Pääkaupunkiseudun kuntien kanssa sovitaan erikseen kuntakokeilun toimintamallista
- Kokeilun tulokset arvioidaan ja tulosten pohjalta tehdään päätökset kuntien ja valtion välisestä työnjaosta työllisyyden edistämisessä.

Rakennetyöttömyyden alentaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen

- Työvoiman palvelukeskusten toimintamalli ulotetaan koko maahan
- ESR:n ja EAKR:n varojen käytössä korostetaan niiden pysyvää elinkeinopoliittista vaikuttavuutta, kasvu- sekä työllisyysnäkökulmaa sekä alueiden elinkeinorakenteen ja toimintaedellytysten kehittämistä
- EAKR-varoja kohdennetaan voimakkaamin uusiin elinkeinoihin, työllisyyteen, kasvuhakuiseen yritystoimintaan ja päästöjen vähentämiseen
- ESR:n painopistealueina ovat vaikeimmassa työmarkkina- asemassa olevien työllistäminen, työvoiman osaamisen kehittäminen ja maahanmuuttajien työllistyminen ja kotoutuminen

Työttömien työkyvyn arviointi ja ohjaaminen palveluihin

- Työryhmän esitys olemassa ja toimeenpanon ohjeistus on valmisteilla.
- Syksy 2011
- Yhteistyö STM, Kela, kuntaliitto
- Ei lainsäädäntömuutoksia
- Aiheuttaa kustannuksia kunnille, joiden vastuulla on terveydenhuoltolain mukaan terveystarkastusten toteuttaminen

Maahanmuuttajien kotouttaminen

- Kotouttamista tehostetaan eri hallinnonaloilla
- Tavoitteena nopea työllistyminen avoimille työmarkkinoille
- Maahanmuuttajien työllisyysasteen nostaminen ja työttömyyden puolittaminen
- Kotouttamisasiat työministerin vastuulla
- Pääkaupunkiseudun aiesopimusten käyttöä jatketaan
- Aiesopimukseen sisällytetään työllisyyden, kotoutumisen ja koulutuksen vahvistamista.

Koulutuksen saatavuutta parannetaan ja rahoitusta uudistetaan

- Jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan koulutuspaikka lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa, oppisopimuksessa, työpajassa tai muulla tavoin. **Vuosikymmenen loppuun mennessä 20-24 – vuotiaista yli 90 prosentilla on perusasteen jälkeinen tutkinto.**
- Ilman tutkintoa ja opiskelupaikkaa olevat valitaan ensin
- Oppilaitosta vaihtaville opiskelijoille ja aiemman tutkinnon suorittaneille vahvistetaan erillisvalintoja, ammatillista lisäkoulutusta, oppisopimuskoulutusta ja näyttötutkintokoulutusta.
- Koulutuksen rahoitusta uudistetaan tukemaan koko ikäluokan kouluttamista, koulutuksen läpäisyn parantamista, nopeampaa siirtymistä työelämään ja hallinnon tehostamista sekä opetuksen ja tutkimuksen laadun parantamista.
- Selvitetään siirtymistä kansalaisten henkilökohtaisiin koulutustileihin.

Osaamisen kehittymistä tuetaan työvoimapalveluilla

- Arvioidaan työvoimapolitiikan rakenteet ja sisältö.
- Luodaan yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa pelisäännöt palkattoman työharjoittelun käytöstä työvoimapalveluissa.
- Äkillisten rakennemuutosten ennakointia ja hoitoa varten luotua toimintamallia jatketaan ja kehitetään.
- Yritysten vastuuta tukipakettien laatimisessa ja uudelleen työllistymisen edistämisessä korostetaan.
- Muutosturvan toimintamallia kehitetään tukemaan työpaikkansa menettäneiden työllistymistä.
- Ammatinvalinnanohjauksen ja urapalveluiden saatavuus varmistetaan
- Työttömien (erityisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien) osallistumista koulutukseen, palkkatuettuun työhön ja muihin palveluihin lisätään.

Yritykset ja yrittäjyys osana osaamisen kehittämistä

- Yrityksiä on ohjattava koko henkilöstön osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen
- Strategisten huippuosaamisen keskittymien toimintaa jatketaan ja turvataan rahoituksen toimivuus.
- Yrittäjäkoulutusta ja –valmennusta kehitetään ja lisätään.
- Kasvuyrittäjyyden edistämiseksi kehitetään pk-yritysten liiketoimintaosaamista.
- Koulutuksen työelämäyhteyksiä vahvistetaan kaikilla koulutusasteilla.
- Tavoitteena oppisopimuskoulutuksen lisääminen erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä.
- Työsuhteesta kertyvä koulutusoikeus koulutusrahastoon selvitetään.
- Selvitetään monityönantajaisen oppisopimuksen kehittämistä.

Työvoimakoulutusta uudistetaan

- Arvioidaan työvoimakoulutukseen liittyvät toimintamallit ja prosessit sekä koulutuksen toimivuus.
- Työvoimakoulutuksen tuotteita kehitetään osana TE-toimiston palveluvalikoiman uudistamista (TE-toimiston muutostukihanke)
- Lainsäädäntöä uudistetaan osana TE-toimiston palveluvalikoiman uudistamista. Muut lainsäädännön uudistamistarpeet arvioidaan tutkimuksen valmistuttua.
- Yhteishankintakoulutusta kehitetään sekä lisätään sen tunnettavuutta ja käyttöä
- Työvoimakoulutuksen on kyettävä joustavasti vastaamaan työnhakijoiden, muuttuvan työelämän ja kasvualojen tarpeisiin.

Osatyökykyisten työllistymisen edistäminen

- Osatyökykyisten palveluista TE-toimistoissa on valmistunut tutkimus alkuvuonna. Em. ja muiden tutkimusten pohjalta laaditaan nykytilan analyysi, joka valmistuu keväällä 2012. Asetetaan työryhmä valmistelemaan toimintaohjelma, joka valmistuu vuoden 2012 loppuun mennessä. Ohjelman toimeenpano käynnistyy 2013. Toimintaohjelmaan sisällytetään HO:n sisältyvät osatyökykyisten palvelujen uudistukset (pl. sosiaaliset yritykset).
- Sosiaalisten yritysten toimintamallin arviointi valmistuu 2011 lopussa, minkä jälkeen arvioidaan lainsäädännön uudistustarpeet.
- Mahdolliset lainsäädäntötarpeet selviävät työn kuluessa.
- TEM yhdessä STM:n, kuntaliiton, Kelan, työeläkelaitosten, VATES-säätiön, työmarkkinajärjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikan päämääriä

- Hallituksen tavoitteena on luoda Suomeen maailman parhaat edellytykset korkean osaamisen ja liiketoiminnan harjoittamiselle.
- Suomi tulee saada vahvalle ja kestävällä kasvu-uralle.
- Kauden tärkeimmäksi tavoitteeksi nostetaan viennin lisääminen, kotimaisen jalostusarvon kasvattaminen ja lisäarvon luonti, joilla luodaan uutta kasvua, lisää työpaikkoja ja hyödynnetään suomalaisten korkea koulutustaso nykyistä paremmin.
- Elinkeinopolitiikan tavoitteena on elinkeinorakenteen uudistaminen, monipuolistaminen ja yritysten kasvu ja kansainvälistyminen sekä pienyritysten toimintaedellytysten parantaminen koko maassa.

TEM:n konsernistrategia strategiset hankkeet

- Työmarkkinoiden toimivuus –strateginen ohjelma
- Hyvinvointialan työ- ja elinkeinopoliittinen kehittäminen (HYVÄ)
- Metsäalan strateginen ohjelma (MSO)
- Ympäristöliiketoiminta-ohjelma

KIITOS !

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY